

TESÓN Y FIRMEZA: HISTORIA DEL ILUSTRE COLEGIO DE ABOGADOS DE ALZIRA, DE CARLOS TORMO CAMALLONGA³

Trobem aquí una nova aportació de l'historiador del dret valencià Carlos Tormo a l'estudi històric del Col·legi d'Advocats d'Alzira, després de la publicació de la seva obra *L'advocat i la història col·legial d'Alzira: Dels Estatuts de 1838 a la postguerra*, del 2020.

El llibre que presentem és prologat pel Dr. Javier Palao Gil, degà de la Facultat de Dret de la Universitat de València. S'hi distingeixen dues grans parts: la primera tracta de l'exercici de la professió de l'advocacia i l'organització dels advocats a Espanya, i la segona se centra en la història del Col·legi d'Alzira.

1. En el primer capítol de l'extensa i completa primera part, l'autor se situa a la comarca de la Ribera Alta i descriu l'organització i l'exercici de l'advocacia al territori des del segle XVIII, a partir de la promulgació del Decret de supressió dels furs de Felip V, del 29 de juny de 1707, bé que amb algunes remissions a la que ell denomina «etapa foral», en la qual València conserva el dret i les institucions pròpies. Fetes aquestes consideracions prèvies, Tormo ens presenta, fundat el Col·legi de València el 1762, els advocats que exerceixen a la Ribera fins pràcticament el 1838, quan es funda el d'Alzira.

El segon capítol es dedica al nou Estat constitucional, superat l'antic règim de la monarquia borbònica, i especialment a l'erecció dels nous col·legis d'advocats a partir del 1838. Una fundació que es produeix i es generalitza a tot l'Estat espanyol a partir de la nova organització judicial que estableixen el Decret de subdivisió en partits judicials del territori peninsular i de les illes adjacents (quatre-cents cinquanta-un partits, al marge de Navarra i el País Basc), del 1834, i el Reglament provisional per a l'administració de justícia en allò relatiu a la jurisdicció ordinària, del 1835. En tot cas, Alzira també s'erigeix en partit judicial, amb jurisdicció sobre tretze poblacions (encara que la seva demarcació patirà algunes modificacions en relació amb el partit veí d'Alberic).

A partir d'aquella nova ordenació judicial es fixen les bases jurídiques i orgàniques dels nous col·legis o corporacions d'advocats. I, així, passem d'una professió organitzada en unes corporacions locals i en el si de les corts judicials dels grans nuclis de població, a uns col·legis establerts també per mandat legal en les capitals de província, en les seus dels tribunals superiors, en els pobles i els partits judicials amb almenys vint advocats en exercici, i en cada dos o més partits quan el conjunt dels advocats exercent arriba a aquesta xifra (però si ells ho volen).

3. València, Tirant lo Blanch, 2020, 413 p.

L'autor s'ocupa de la legislació bàsica aprovada per la regent Maria Cristina el 5 de maig de 1838 per a la constitució dels nous col·legis d'advocats i coneguda com a *Régimen de los colegios de abogados del Reino*; els «Estatuts» del 1838, en definitiva, com Tormo s'hi refereix.

En qualsevol cas, no és fins al 1845 quan es crea el nostre Col·legi d'Alzira per segregació del de València (fundat el 1762).

Ve després altra normativa complementària fins a la publicació de la de modificació dels *Estatutos de los colegios de abogados* del 1863. Una regulació que, no obstant això, com se'ns diu, és força caòtica. Per exemple, el 1838 s'imposa la col·legiació forçosa per a l'exercici de la professió, el 1841 es deroga i es proclama el lliure exercici de l'advocacia, i el 1844 es restableix definitivament l'obligatorietat de la col·legiació.

Seguint amb el repàs normatiu que l'autor ens ofereix, la Llei orgànica del poder judicial del 1870 (en el marc de la nova Constitució espanyola del 1869), aprovada pel regent general Francisco Serrano, modifica substancialment el règim de creació i organització dels col·legis d'advocats. En el nou marc legal, pel que fa al règim de l'exercici professional s'introdueix el concepte de *residencia* i, a més, s'obliga els advocats, entre altres coses, a jurar fidelitat al rei i acatar la legislació vigent.

El 1895 s'aproven uns nous estatuts generals per mitjà de la Reial ordre del 15 de març: els *Estatutos para el régimen y gobierno de los colegios de abogados del territorio de la Península, islas Baleares y Canarias*. Malgrat que són més amplis que els del 1838 (es passa de trenta-vuit articles a setanta-un), el nou text no és més que una redacció unitària de la normativa vigent fins a aquell moment. De fet, bona part dels col·legis espanyols el consideren del tot insuficient. Un document deficient que fa que els diferents col·legis entrin en un nou procés de revisió dels seus estatuts i d'aprovació d'uns nous ordenaments professionals. En aquest cas, és important en tot aquest moviment de renovació orgànica el paper del Col·legi de Madrid, que es dota d'uns nous estatuts el 1920.

Simultàniament, l'any 1917 se celebra un primer congrés de l'advocacia espanyola per a tractar de l'exercici de la professió i de la seva organització corporativa. Entre les conclusions del congrés hi ha promoure la creació d'un òrgan permanent que representi tots els col·legis de l'Estat. Així, el 1930 es crea la Unión Nacional de Abogados de España, precedent del Consejo General de la Abogacía, fundat el 1945.

En un altre ordre de coses, el Congrés del 1917 formula propostes diverses en relació amb els advocats: la seva assistència social, el foment de l'esperit corporatiu, la millora en la formació dels lletrats, l'economia col·legial, l'exercici professional, l'ordenació territorial dels col·legis, el concepte social de l'exercici de la professió, el règim sancionador i l'Administració de justícia.

Un aspecte que mereix un tractament diferenciat és l'exercici de l'advocacia, el qual, curiosament, no es regula pròpiament en els estatuts del 1838 i el 1895 i, per tant, per a documentar-lo ens hem de remetre a altra i diversa normativa. Ens referim a qüestions com ara l'edat per a exercir, el títol acadèmic i la passantia (pràctica prèvia

de l'exercici), la recepció o habilitació dels advocats, la capacitat per a l'exercici professional, la residència (a l'efecte de la col·legiació), la tributació i la col·legiació.

2. La segona part del llibre de Tormo se centra en la història del Col·legi d'Advocats d'Alzira.

Fundat el 1845, el nostre autor ens presenta el context normatiu en el qual es crea el nou col·legi i després ja entra pròpiament en l'estudi de la institució: el govern i la seu; la Junta Particular o de Govern, amb els seus càrrecs i funcions; la Junta General (ordinària i extraordinària), i la residència i l'exercici professionals.

Al llarg d'aquesta extensa exposició el nostre autor no oblidia la relació del Col·legi d'Alzira amb el de València, on hi ha la seu de les altes institucions judicials de la comunitat. Es refereix especialment als conflictes entre les dues corporacions, centrats sobretot en la residència com a requisit previ per a la col·legiació i l'exercici professional, així com en la contribució econòmica per a la inscripció corporativa.

Altres aspectes tractats són, per exemple: els advocats de pobres i d'ofici, la relació institucional, la defensa de la professió, l'associacionisme i els seus objectius, el mutualisme, la religiositat i la participació o implicació política dels advocats.

3. La tercera part del volum se centra breument en el Col·legi d'Alzira al segle xx, abans de la Guerra Civil espanyola i, pasada aquesta, fins al mes d'abril de 1941. També en aquest cas, Tormo s'ocupa especialment de l'establiment d'un règim de col·legiació històricament vacil·lant, amb els seus efectes fins als temps més recents.

Després de la llarga llista de les fonts i la bibliografia consultades per l'autor, es publiquen uns annexos: els *Estatutos para el régimen de los colegios del Reino de España*, del 1838; els *Estatutos* del 1895; la llista dels advocats i procuradors del districte judicial d'Alzira el 1898; la dels advocats exercents durant la Guerra Civil i els anys 1942 i 1945, i unes *Vivencias y opiniones de un abogado*, d'Antoni Llàcer Navarro.

Aquesta obra és una aportació de gran vàlua que en principi va aparèixer per a commemorar els cent setanta-cinc anys de la fundació del Col·legi d'Advocats d'Alzira, però que constitueix una obra de referència per a l'estudi i el coneixement històric de la professió de l'advocacia, fruit d'una investigació rigorosa i aprofundida malgrat les escasses fonts disponibles.

Felicitem l'autor per aquesta nova contribució, una més entre la seva llarga producció historiogràfica.

Josep Serrano Daura
Universitat Internacional de Catalunya